

جایگاه، ساختار و کارکردهای
انجمن اولیا و مربیان

مابرای وصل کردن آمدیم

احمد مختاریان

سوم اینکه از ابزارهای کافی و نیرومند نیز برخوردار نیستند.

معلمان عاقل و مسئولان پرتلاش مدارس نیز به روشنی می‌دانند که اولاً زمان کافی برای تأمین اهداف در اختیار ندارند و دوم اینکه مسئولیت قانونی و الهی تربیت نسل جدید بر عهده خانواده است و سوم اینکه هرگز نخواهند توانست جانشین خانواده دانش‌آموزان خود باشند. با توجه به مطالب فوق ترکیب شدن مدرسه و خانواده می‌تواند مجموعه‌ای از تجربه، دانش، ابزار کافی، زمان مناسب و محیط مؤثر را فراهم آورد. مدرسه بدون ارتباط با خانواده و خانواده بدون ارتباط با مدرسه مانند باغبانی است که باغ خود ارتباط ندارد.

با توجه به مطالب فوق می‌توان جایگاه «اجتماع خانواده و مدرسه» را که به آن «انجمن اولیا و مربیان» گفته می‌شود به خوبی و روشنی درک نمود.

در این مقاله به بررسی جایگاه، ساختار و کارکردهای یکی دیگر از ارکان مدرسه به نام **انجمن اولیا و**

مربیان می‌پردازیم.

مدرسه محل تلاقی معلمان و دانش‌آموزان است. بدیهی است که هر دانش‌آموزی دارای خانواده می‌باشد. به همان اندازه که مدرسه در رقم زدن آینده هر نسل از جامعه مؤثر است خانواده نیز تأثیرگذار است. از آنجا که به لحاظ نظری و عقلی، اهداف خانواده، برای آینده نسل خود، با اهداف مدرسه منطبق و هم‌راستاست، ضرورت وجود رابطه میان این دو رکن کاملاً آشکار است. نکته بسیار مهم در این بحث این است که نقطه اشتراک خانواده با مدرسه در این است که هر دو در رسانیدن نسل جدید به اهداف خود، به دلیل داشتن نقص، از ناتوانی نسبی و نه مطلق برخوردارند. ضمناً همین نقطه اشتراک، می‌تواند نقطه انفصال مهمی میان رفتارهای خانواده و مدرسه نسبت به یکدیگر باشد. مهم‌ترین کاستی و ناتوانی خانواده در یاری رساندن به نسل نو در راستای تأمین اهداف تعیین شده، نداشتن دانش و تجربه کافی است. پدران و مادران فرهیخته و دانا به خوبی می‌دانند که: اولاً تعداد فرزندان آن‌ها برای تجربه‌اندوزی و اجرای آن اندک است و دوم اینکه تعداد پدران و مادرانی که دارای دانش کافی و تخصص لازم برای رساندن فرزندان به هدف‌ها باشند بسیار اندک است و

شرح وظایف

پانزده وظیفه برای انجمن مقرر گردیده که مهم‌ترین آن‌ها عبارت است از:

۱ تأمین مشارکت فکری، فرهنگی، عاطفی و آموزشی اولیا در راستای هماهنگ شدن هر چه بیشتر خانه و مدرسه

نکته مهم در این وظیفه آن است که دو رکن خانه و مدرسه با یکدیگر همسو شوند نه اینکه خانه با مدرسه هماهنگ گردد و یا برعکس، مدرسه با خانه هم‌جهت شود.

۲ برنامه‌ریزی و تشکیل جلسات عمومی اولیای دانش‌آموزان

این مطلب گویای آن است که می‌بایست برخی از جلسات عمومی اولیا از سوی انجمن تشکیل گردد. متأسفانه کمتر دیده شده است که جلسات عمومی اولیا به دعوت انجمن تشکیل گردد. هر چند این وظیفه به گونه‌ای ابهام‌آمیز مطرح گردیده است، اما رخدادهای آن از سوی انجمن‌های مدارس کشور می‌تواند سنت و سیره این جلسات را پی‌ریزی نماید.

انجمن اولیا و مربیان

در آیین نامه اجرایی مدارس، سومین رکن مدرسه انجمن اولیا و مربیان دانسته شده و درباره آن در ماده ۱۴ چنین آمده است: به منظور تقویت همکاری و مشارکت اولیای دانش‌آموزان برای کمک به ارتقای کیفیت فعالیت‌های آموزشی و پرورشی و گسترش ارتباط دو کانون مقدس خانه و مدرسه، انجمن اولیا و مربیان تشکیل می‌شود. با توجه به محتوای ماده فوق می‌توان نتیجه گرفت که:

- * هدف اصلی از تشکیل انجمن اولیا و مربیان، تقویت همکاری خانه و مدرسه و گسترش روابط میان آن دو است.
- * محدوده فعالیت انجمن در دو حوزه آموزش و پرورش است.

ساختار انجمن اولیا و مربیان

هر انجمن از ترکیب زیر برخوردار است:

- الف** مدیر مدرسه؛
  - ب** یکی از معاونان به انتخاب مدیر؛
  - ج** نماینده شورای دبیران؛
  - د** معاون پرورشی یا یکی از مربیان تربیتی؛
  - ه** منتخبین اولیای دانش‌آموزان
- علاوه بر ترکیب فوق، هرگاه مدیر مدرسه لازم بداند می‌تواند از افراد صاحب‌نظر برای حضور در انجمن دعوت به عمل آورد.

۳ تشکیل

جلسات آموزش خانواده؛

۴ همکاری و مشارکت با شورای

معلمان در برگزاری کلاس‌های فوق‌برنامه

کلاس فوق‌برنامه کلاسی است که محتوای آن متفاوت با محتوای مطالب درسی ولی هم‌راستا با اهداف آموزشی و پرورشی است.

۵ همکاری و مشارکت در قدردانی

از کارکنان، اولیا و دانش‌آموزان با رعایت مقررات؛

۶ جلب همکاری کلیه افرادی که می‌توانند

در ارتقای فعالیت‌های مدرسه مؤثر باشند

نظارت بر اخذ کمک‌های مردمی با رعایت مقررات. این وظیفه باعث می‌شود تا مدرسه برای رفع نیازهای خود به انجمن اتکا پیدا کند.

۸ انجام وظایف مالی مرتبط با مدرسه

این وظیفه خود دارای زیرشاخه‌هایی به شرح زیر است: اولین قدم برای انجام این وظیفه تشکیل «شورای مالی مدرسه» است. این شورا از مدیر مدرسه، رئیس انجمن اولیا و مربیان و نماینده شورای معلمان تشکیل می‌شود. از آنجا که این شورا فقط سه عضو دارد، لذا می‌بایست قبل از تشکیل آن، نماینده شورای معلمان در این شورا از سوی شورای معلمان معین شده باشد. این شورا در اولین جلسه انجمن شکل می‌گیرد. به همین دلیل در اولین جلسه انجمن می‌بایست دو کار صورت گیرد: نخست انتخاب رئیس انجمن و دوم تشکیل شورای مالی مدرسه.

وجوه دریافتی مدرسه عبارتند از: کمک‌های مردمی، وجوه حاصل از خدمات فوق‌برنامه، سرانه دانش‌آموزان و کمک‌های شوراها، آموزش و پرورش. هزینه وجوه فوق‌زیر نظر انجمن از طریق شورای مالی انجام می‌شود.

۹ بررسی و تصمیم در باره سرویس رفت و

آمد دانش‌آموزان

یکی از قسمت‌هایی که مورد غفلت انجمن اولیا و مربیان در بسیاری از مدارس قرار گرفته است، سرویس رفت و آمد دانش‌آموزان است. هیچ‌یک از مدارس سراسر کشور و به‌ویژه مدیران، هیچ‌گونه وظیفه قانونی و اخلاقی نسبت به تأمین سرویس رفت و آمد دانش‌آموزان بر عهده ندارند. به‌نظر می‌رسد این کار فقط بر عهده انجمن است و نباید این امر بر عهده بخش‌های دیگر مدرسه قرار گیرد. هیچ‌یک از

مسئولان

مدرسه نمی‌بایست خود

را در این کار وارد نمایند. رفت و

آمد دانش‌آموزان صرفاً بر عهده اولیای آنان

است و نباید بر مسئولان مدرسه تحمیل شود.

گاهی مدیر، یا یکی از معاونان مدرسه، آنچنان

به این امر اهتمام می‌ورزد که گویی این وظیفه

بر دوش وی نهاده شده است. سرویس مدرسه از

امور فوق‌برنامه نیست. بهتر است انعقاد قرارداد با

رانندگان و پرداخت حق‌الزحمه و رسیدگی به نظم و

رفتار آنان به واسطه انجمن و بدون دخالت مستقیم

دیگر ارکان مدرسه صورت گیرد.

۱۰ انتخاب نماینده برای شرکت در شورای

مدرسه

ذکر این مطلب ضروری است که انجمن‌های اولیا

و مربیان سراسر کشور زیرمجموعه «انجمن مرکزی

اولیا و مربیان» هستند و می‌بایست به بخشنامه‌های

صادر از سوی انجمن مرکزی عمل نمایند.

پیشنهاد

در پایان پیشنهاد می‌نماید: «انجمن

مرکزی اولیا و مربیان» فعالیت خود را در دو

زمینه تقویت نماید:

اولاً: نسبت به معرفی خود به خانواده‌های

دانش‌آموزان اهتمام بیشتری داشته باشد. مثلاً پیش

از آغاز ایام ثبت‌نام دانش‌آموزان از طریق روزنامه‌ها،

صدا و سیما، انتشار بروشور و توزیع آن در مدارس،

درخواست ملاقات و ارائه ارشادات از سوی مقام

معظم رهبری و یا رئیس‌جمهور می‌توان اطلاعات

لازم را به خانواده‌ها انتقال داد.

ثانیاً: ارتباط خود را با انجمن‌های موجود در مدارس

به‌طور ملموس، محسوس و مؤثر گسترش دهد.